

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat 16 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Na stražo!

Volilna pravica je ono sredstvo, s katerim upli-vajo širji ljudski sloji na vladanje države. Samo-umevno je torej, da se sedaj v Avstriji, ko se ima spremeniti dosedanja volilna pravica, peča vsa jav-nost s to zadevo. Le mi spodnještajerski kmetje smo se dosedaj premalo pokazali zaradi te stvari v javnosti, zato pa prihaja iz Dunaja tudi razburljiva vest, da hoče sedanja vlada spodnješta-jerske kmete najbolj prikrajšati pri novi volilni pravici!

Na Štajerskem je po zadnjem ljudskem štetju 1.313.325 prebivalcev. Vlada je določila za Štajer-sko v novem volilnem redu 28 poslancev: Na vsa-kih približno 47.000 prebivalcev bi torej moral priti en poslanec, kajti ministrski predsednik je ven-dar obljubil, da bo splošna volilna pravica enaka. Na Spod. Štajersko, kjer ima slovensko kmečko prebivalstvo pretežno večino in šteje z drugimi mnogoštevilnimi slovenskimi stanovi skupaj 409.531 prebivalcev, bi torej moralo priti 9 poslancev. Ti poslanci bi morali biti tako razdeljeni na slovenske kmečke občine, da je izvolitev vseh 9 poslancev zagotovljena. Zdaj pa izvemo z Dunaja, da hočejo po novi volilni pravici (!) oropati slovensko kmečko ljudstvo kar za 3 mandate in jim dati samo 6 poslancev. Slovenskim kmetom toraj ponuja vlada volilno krivico, namesto volilne pravice! Ali je to enaka volilna pravica, da daje vlada Gornjim in Srednjim Štajercem primeroma več poslancev kakor Spodnjim Štajercem? Ministrski predsednik je go-ovoril potemtakem neresnico, ko je izjavil, da hoče upeljati enako volilno pravico.

Slovenski kmetje ne uvidimo prav nobenega razloga, da bi se nam morala prikrajšati volilna pravica. Zakaj bi se naj nas zapostavljalo? Ker smo kmetje? To so tudi gornje- in srednještajerski kmečki volilci? Ker smo morda manj izobraženi? Povsod je znano, da smo slovenskoštajerski kmetje v izobraženosti nemškim mnogo naprej! To dokazuje tudi število šol! Mi Spodnještajerci imamo nad 270 ljudskih šol, Gornje- in Srednještajerci pa 595, in od teh še jih pripade mnogo mestom in velikim trgov. Ali se nas naj zapostavlja, ker plačujemo manj krvnega davka? Spodnještajerski slovenski fantje napolnjujejo ravno toliko polkov, kakor gornje- in srednještajerski skupaj! In tudi drugi davki so nam odmerjeni po ravno istem merilu kakor vsem drugim kmetom! Iz vsega tega pač sledi, da nam vlada hoče dati samo zaradi tega manj poslancev, ker smo Slovenci. Narodnostni mir in ljubezen nam vlada vedno pridiga, a v takih velevažnih stvareh pa sama kaže sovražnost proti slovenskemu narodu ter vznemirja cel narod!

Slovenski kmetje! Kar vlada namerava z nami storiti, še ni postava, to se še da spremeniti! Vzbu-dite torej vse povsodi svoja politična društva k živ-ljenju in na zborovanjih glasno povzdignite glas za svoje pravice, za enakopravnost z drugimi kmeti v državi. Pokličite med se svoje poslance ter jim resno naložite nalogo, da gotovo varujejo slovenski kmečki stan na Spodnjem Štajerskem vsake krivice. Na stražo, slovenski kmetje, gre se za vaše pravice! Še je čas, potem po toči je prepozno zvoniti!

Politični ogled.

Sprememba volilne pravice. Kmečki stan ima pravico zahtevati, da pri spremembi volilnega reda vlada najbolj upošteva kmečki stan. Vlada mora varovati politično posest kmečkega stanu, ki je imel v dosedanjem zboru večino poslancev, toraj jih mora imeti tudi v bodoče. Kmečki volilni okraji ne smejo biti manjši (po številu volilcev) kakor mestni, ker kmet ne plačuje samo indirektnih dav-kov, kakor večina meščanov, ampak še zraven tudi direktne. Kmečki stan je ena izmed največjih dav-kih moči v državi, vsled tega mu pristoja tudi v državnem zboru odločilna moč. To našim poslancem v premislek!

Rokodelci na kmetih in novi obrtni za-kon. Rokodelci po mestih se zelo zanimajo za novi obrtni zakon, ki pride kmalu pred državno zbornico v končno sklepanje. Prirejajo shode ter kličejo svoje poslance na nje, da jim priporočajo to in ono v spremembo na vladni predlogi. Rokodelci na kmetih pa nič ne store v svojo korist. Njihovo stališče je povsem različno od rokodelcev po mestih. Mestni rokodelci delajo dan za dnem, kmečki roko-delci pa po leti za silo, njihova doba je zima. Ta-krat delajo tudi s pomočniki. Zato bi se ne smeli obdačevati kakor po mestih. Tudi za kmeta bi bilo dobro, če njegov rokodelce plačuje nič ali pa zelo malo, kajti čim manj stroškov ima rokodelce, tem cenejši je.

Krščansko delavstvo za volilno pre-osnovo. Dne 6. t. m. so zborovali na Dunaju za-stopniki krščanskih delavcev iz vseh dežel in vseh narodov. Slovence je zastopal naš slavnoznani družbo-slovec g. dr. Krek iz Ljubljane. Zborovalci so izjavili, da hoče krščansko delavstvo z vsemi do-pustnimi in primernimi sredstvi nadaljevati boj v dosego splošne, enake, neposredne in tajne volilne pravice. Ne priznava pa kot primerno sredstvo v dosego tega namena splošno stavko iz političnih

LISTEK.

Za križ in svobodo zlato!

Balkanska povest. Spisal I. V. Starogorski.

(Dalje.)

„Ne dam mu je! Rekel sem mu, kakšna je in da mi jo mora pustiti!“

„Seveda, obljubil je že! Ali ko jo zagleda?! Hm, ne vem, kaj bo djal!“

„Račun brez gospodarja! Nobeden je ne bo imel,“ je mrmral Vjeruša.

„Kam idemo sedaj?“ vpraša Turek.

„Lovit vodjo vstašev! Beg gre s svojo četo nanj. Počakamo ga pri Selcih. Po potu si misli narati nekaj blaga.“

„To je nevaren lov, Holuban, pri Alahu! Vstaša lobiti ni mala stvar in naših pade prej cel kup!“

„Beg ima mnogo ljudi. Vrh tega se je pounil nek človek, Glišo po imenu, da mu kaže pot do slaviše. Glavna stvar je, da njega dobimo, drugi e potem razkrope sami!“

III.

Ko so Turki odšli, prilezeta Slaviša in Žarko s svojega skrivališča. Žarko je planil v koč, da se prepriča na svoje oči o ugrabljenju Kosenke. Videl je Pavloviča mrtvega, nje ni bilo. Toliko, da i zdivil. Grabil se je za glavo in stokal:

„O, jaz bojazljivec! Ganiti se nisem upal, ko so jo ugrabili. Klicala me je morebiti na pomoč, jaz sem pa sedel skrit! Zakaj nisem planil med nje, da bi jo rešil, ali pa sam padel? Oj, Gospod Jezus!“

Slaviša se je trudil, da ga pomiri. Nazadnje mu je nevoljen zaklical:

„Žarko! Za Boga! Ne jadikuj! Ali ni bilo boljše, da sva ostala mirna? Ne udajaj se slepo bolečini, bodi mož! Ako bi planila med nje, pobili bi naju in to tem bolj, ker iščejo tudi najino glavo. Nje bi ne bila rešila. Hrabrost proti večini ne zmaga. Ti bi padel, ona pa bi bila izgubljena za vedno!“

„Slaviša, moja bolelost je presilna. Bolje bi bilo, da bi padel!“

„Ne verjamem, ker vem, da govori obup iz tebe! Ne udaj se mu, prijatelj! Njo rešimo! Glejva, da prideva kar najhitreje do svojih čet in za par dni bo ona zopet pri tebi. Sicer pa moraš pomisliti tudi na svojo domovino. Kar brezmiselno siliti pod nož je greh! Domovina potrebuje hrabrih sinov!“

Žarko se je nekoliko pomiril.

„Daj, Gospod, da se snidemo in jo rešimo!“

„Vjeruša je gotovo ušel in svoj jatagan zasta-vim, da jim napravi zmedo. Znabiti celo reši Ko-senko, predno si je misliti. Poznaš ga!“

Slaviša je tolažil pobratima in mu delal upe. Žarko se je lovil zanje, kakor potapljačji za slam-nate bilke, da se reši. Pomalem se je zopet jelo daniti v njegovi duši in jel je misliti treznejše,

Prilčno v tem času je pa Vjeruša zvedel, kar je bilo zvedeti. Za vodjo vstašev se ni bal, ampak njemu je bilo za to, kako bi roparjem odvedel Kosenko.

Pridržal je konja in se primešal k ostalim. Ne-kateri so šli peš, nekateri jahali.

„Pri bradi Mohameda, kaj praviš, Ali? Mar ni ugrabil lepe devojke?“ reče Vjeruša.

„Lepo, lepo,“ prikima ta, „da bi se je ne branil sam prerok v raj.“

„Bedak, kaj praviš! Prerok ne potrebuje naših žensk,“ pripomni nekdo.

„Alah je velik, ... gotovo ima prerok tam svoj harem z najlepšimi ženami!“

„Naj ima ... tfu ... Če si mi prijatelj, povej mi, kam idemo?“

„Alah ve, da sem ti prijatelj ... ve, da bi ti rad ustregel, ali sam ne vem! Pravijo, da se sni-demo nekje z Osvinbegom in da pojdemo nad Sla-višo, groznega vstaša!“

„Se ga bojiš?“

„Ne bojim se ga! Vendar mi je ljube, ako ga ne vidim! Iti nad Slavišo, je toliko, kakor iti vragu v gobec!“

Vjeruša se je nasmejalo —

„Ali bo poveljnik vedno kar sam nosil to žen-sko? Dobro bi bilo, ako bi imeli kje počitek?“

„Prijatelj, dobro bi bilo, dobro! Ali Holuban je slep! Lepa gjurka ga je omamila in ne ve, ali je v raj, ali na zemlji.“